

Suomen Omakotiliitto ry

Lausunto 21.1.2025

Asia: VN/34526/2022

Lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Muut huomionne asetusluonnoksen pykälistä.

Suomen Omakotiliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöksi.

Omakotiliitto lausuu asiaan pientalo- ja vapaa-ajanasujien näkökulmasta ja nostaa esille seuraavia huomioita.

Omakotiliitto näkee, että uudet vaatimukset rakennuslupien tietomallimuotoisista suunnitelmista voivat tuoda selkeyttä sekä parantaa viranomaisvalvontaa. Molemmat edellyttävät uudenlaista osaamista ja ohjelmistoja. Kun prosessit saadaan valmiiksi, tämä voi sujuvoittaa rakennusprojektin hallintaa ja parantaa eri osapuolten välistä yhteistyötä.

Pientalorakentajan osalta tietojärjestelmä voi lisätä läpinäkyvyyttä ja tuoda yhdenmukaisuutta kuntakohtaisiin lupakäytäntöjen eroihin. On huolehdittava, etteivät kustannukset nouse tai käsittelyajat pitene uusien käytäntöjen myötä. Esimerkiksi pienemmissä kunnissa asuvien ihmisten näkökulmasta on tärkeä huolehtia sujuvasta käyttöönotosta, jotta pientalorakentajien rakennusprosessit eivät viivästy uudistuksen takia. Esitetty siirtymäaika vaikuttaa järjestelmien kehittämiseen riittävältä samalla ennaltaehkäisten alkuvaiheen toimintahäiriötä.

Rakennuksen toteutusta paremmin vastaavat tietomallit voivat auttaa asukkaita seuraamaan omaa rakennusprojektiaan ja myöhemmin käyttöaikana huoltamaan taloa paremmin.

Omakotiliitto esittää, että pientalo- ja vapaa-ajanasukille tarjotaan tietoa suunnitelmamallien käyttöönoton vaikutuksista esimerkiksi selkein ohjein ja tukimateriaalein, miten tietomallien käyttäminen jatkossa muuttaa heidän rakennusprojektejaan ja onko vaikutuksia esimerkiksi nykyammattilaisten mahdollisuuteen tarjota palveluitaan, jos heillä ei ole vielä käytössä tietomalliohjelmistoja.

Rakennuksen ydintiedot

Onko listassa listattu riittävästi viranomaisten tarvitsemia tietoja?

Kyllä

Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto? Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto?

En osaa sanoa

Muut huomiot

Huomionne asetuksen perustelumuistiosta.

Perustelumuistion kohdassa 2 § tarkennetaan, mitä koneluettavalla muodolla tarkoitetaan. Esimerkkinä tuodaan PDF-muotoon skannattu piirustus tai lomake, joka ei olisi koneluettava tietyllä tallennustavalla, mutta esimerkiksi XML-tiedostoista syntynyt olisi koneluettava, jos tallennettu oikein. Tekstiä voisi vielä selkeyttää. Maallikkorakentajalle on tärkeää olla erittäin selkeät ohjeet, jotta he osaavat toimia oikein valmisteluissa ja palvelua tilatessaan. Tämä sujuvoittaa rakentamisprosessia.

Muut mahdolliset huomionne.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita ja omistajia Suomessa, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitto on sitoutumaton ja yleishyödyllinen kansalaisjärjestö. Omakotiliitossa on jäseniä lähes 70 000 (kotitaloutta), jotka kuuluvat noin 230 paikalliseen jäsenyhdistykseen. Tarjoamme monipuolisia palveluita, neuvontaa (kuten rakentaminen, energia-asiat, lakineuvonta, pihaneuvonta) ja tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Suomessa on lähes 1,2 miljoonaa omakotitaloa ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa. Omakotiliitto lausuu asiaan pientalo- ja vapaa-ajanasukkaiden näkökulmasta.

Tausta

1.1.2025 voimaan tulevassa rakentamislaisissa (751/2023) säädetään rakennuksen tietomallimuotoisesta suunnitelmasta, suunnitelmamallista, toteumamallista eli rakennuksen toteutusta vastaavasta suunnitelmasta sekä erityissuunnitelmista. Rakentamislain mukaan luvan hakijan on toimitettava rakennuksen rakentamista koskevat rakennussuunnitelmat ja erityissuunnitelmat tietomallimuotoisina tai muutoin koneluettavassa muodossa.

Rakentamislain 60, 61 ja 69 §:n nojalla ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rakennuksen suunnitelmat käsittävästä rakennuksen tietomallimuotoisesta suunnitelmasta ja koneluettavasta tiedoista sekä erityissuunnitelman ja sitä vastaavan suunnitelmamallin ja tietojen koneluettavan muodon sisällöstä ja esitystavasta.

Rakentamislain 72 §:n nojalla kunnan on toimitettava eräitä viranomaiskatselmusten ja aloituskokouksen tietoja rakennetun ympäristön tietojärjestelmään. Kunnan on ryhdyttävä toimittamaan tietoja viimeistään 1.1.2029, mutta kunnan on kerättävä näitä tietoja jo 1.1.2025 lähtien.

Esityksen mukaan tavoitteena on, että ympäristöministeriön asetuksella säädettäisiin tietomallimuodossa laadittavien suunnitelmien sisällöstä sekä koneluettavista tiedoista. Asetuksella vakiinnutettaisiin alalle vaadittavien tietojen sisältö ja varmistettaisiin, että tietomallit olisivat vakiintuneita valtakunnallisesti tietosisällöltään ja muodoiltaan.

Jatkamme mielellämme yhteistyötä aiheessa.

Kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander
toiminnanjohtaja

Jukka Malila
puheenjohtaja